

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže, soudkyně Mgr. Věry Jachurové a soudce Mgr. Bc. Jana Schneeweise v právní věci

žalobce: **M. P.**, nar. XXX
státní příslušnost XXX
bytem XXX

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě ze dne 19. 2. 2021 na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného

takto:

- I. Určuje se, že zásah provedený dne 17. 2. 2021 příslušníky Policie České republiky, jenž spočíval ve spoutání žalobce a jeho eskortování z Věznice Valdice na policejní stanici v Jičíně a zpět, byl nezákonný.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou ze dne 19. 2. 2021 podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal ochrany před nezákonným zásahem spočívajícím v tom, že ho dne 17. 2. 2021 ve Věznici Valdice tři příslušníci Policejního prezidia Policie České republiky spoutali pouty na rukou a nutili jít k autu, ačkoli má nefunkční polovinu plic a srdeční potíže a chůze mu způsobuje fyzické i psychické utrpení. Následně byl žalobce autem převezen na policejní stanici v Jičíně, kde mu byly přes jím vyslovený nesouhlas sejmuty daktyloskopické otisky z rukou, odebrány biologické vzorky umožňující získání informací o jeho genetickém vybavení, provedeno

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

měření jeho těla a pořízeny obrazové záznamy (fotografie). Žalobce se žalobou domáhal jednak určení, že namítaný zásah je nezákonný, a zároveň toho, aby soud žalovanému zakázal pokračovat v porušování jeho práv a přikázal mu obnovit stav před provedeným nezákonným zásahem a bezodkladně zničit všechny osobní údaje žalobce získané pomocí zásahu provedeného dne 17. 2. 2021. Za žalovaného v žalobě označil Policejní prezidium České republiky.

2. Soud v průběhu řízení dospěl k závěru, že v části žaloby, která se týká eskortování spoutaného žalobce z Věznice Valdice na policejní stanici v Jičíně, které dne 17. 2. 2021 realizovali příslušníci Policejního prezidia Policie České republiky, má být podle § 83 s.ř.s. žalovaným Ministerstvo vnitra, neboť policie při tomto zásahu vystupovala jako bezpečnostní sbor. Naproti tomu v té části žaloby, v níž se žalobce domáhal určení nezákonnosti zásahu spočívajícího v odběru biologických vzorků, sejmutí daktyloskopických otisků, měření jeho těla a pořízení fotografií, které provedl dne 17. 2. 2021 kriminalistický technik Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje, a dále toho, aby soud žalovanému zakázal pokračovat v porušování práv žalobce a přikázal mu obnovit stav před provedeným zásahem a bezodkladně zničit všechny osobní údaje žalobce získané pomocí tvrzeného zásahu, má být žalovaným Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje. Poté, co soud vyrozuměl žalobce o svém náhledu na to, kdo má být v dané věci žalovaným, sdělil žalobce soudu podáním ze dne 23. 10. 2021, že se ztotožňuje s jeho hodnocením otázky, které správní orgány mají být v dané věci žalovanými, a v návaznosti na to adekvátně upravil žalobní žádání.
3. Usnesením ze dne 22. 12. 2021 č. j. 15 A 38/2021-72 soud vyloučil tu část žaloby, v níž je žalovaným Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje, k samostatnému projednání, a to pro nevhodnost vedení společného řízení s ohledem na místní příslušnost soudu. Pro úplnost soud uvádí, že řízení o vyloučené části žaloby byla přidělena spisová značka 15 A 1/2022. Usnesením ze dne 20. 1. 2022 č. j. 15 A 1/2022 - 43 byla tato věc postoupena místně příslušnému Krajskému soudu v Hradci Králové.
4. Vzhledem k výše uvedenému Městský soud v Praze v dalším řízení dále jednal toliko o té části původně formulované žaloby, v níž žalobce brojil proti zásahu příslušníků Policejního prezidia Policie ČR, který spočíval v jeho spoutání a eskortování z Věznice Valdice na policejní stanici v Jičíně a zpět dne 17. 2. 2021.
5. V žalobě žalobce vylíčil průběh namítaného nezákonného zásahu následovně. Dne 17. 2. 2021 jej ve Věznici Valdice spoutali na rukou tři příslušníci Policie ČR, přestože jim žalobce opakovaně říkal, že nemůže dýchat, má nefunkční polovinu plic a srdeční potíže. Policisté věděli, že žalobce při chůzi trpí, přesto jej verbálně nutili k chůzi k autu, jímž ho následně odvezli na policejní stanici v Jičíně, tam jej odvedli do nějaké kanceláře, kde mu sejmuli pouta a nechali ho chvíli sedět na židli. Žalobce celou dobu fyzicky i psychicky trpěl, byl dušný a cítil bolest na hrudi. Žalobce byl spoután zcela bezdůvodně, což plyne i z toho, že jeden z policistů žalobce celou dobu (za chůze i při stoji) přidržoval pod levou paží, aby neupadl. Následně byly vůči žalobci provedeny identifikační úkony, tj. odběr biologických vzorků, sejmutí daktyloskopických otisků, měření jeho těla a pořízení fotografií (poznámka soudu: jak plyne z výše uvedeného, zákonnost provedení těchto úkonů realizovaných kriminalistickým technikem Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje po vyloučení k samostatnému řízení již není předmětem posouzení v této věci). Po provedení

identifikačních úkonů příslušníci policie žalobce znovu spoutali a odvezli zpět do Věznice Valdice.

6. Za dílčí nezákonný zásah žalobce označil to, že v průběhu celé „akce“ nikdo nekontroloval jeho totožnost, policisté jej na policejní stanici odvezli jako obyčejnou věc. Za nezákonné žalobce dále považuje to, že byl v průběhu eskorty spoután. Ustanovení § 54 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o policii“) vyjmenovává, za jakých podmínek je policista oprávněn použít pouta. V případě žalobce však nebyla splněna ani jedna z podmínek předpokládaných tímto ustanovením a s ohledem na žalobcův špatný zdravotní stav nadto nebyla dána žádná, natož důvodná obava z ohrožení bezpečnosti osob, majetku či veřejného pořádku. Nebyl dán ani předpoklad útěku žalobce, naopak se dalo předpokládat selhání jeho organismu, neboť dokáže ujít jen dvacet metrů a poté si potřebuje odpočinout a dostat do těla kyslík. Toto tvrzení je možné doložit jakýmkoliv objektivním testem, který žalobce navrhl soudu provést jako důkaz. Vše bylo při eskortě navíc radikálně zhoršeno povinností mít nasazenou roušku.
7. Žalobce označil zásah policistů za nezákonný i z toho důvodu, že jej vyzvedli z vězeňského zařízení. Žalobce nebyl v době zásahu osobou ve vazbě ani osobou ve výkonu trestu odnětí svobody (dále též „VTOS“), v zabezpečovací detenci, ochranném léčení či ochranné výchově, což museli policisté provádějící jeho eskortování na policejní stanici v Jičíně prokazatelně vědět. Aby bylo možné žalobce označit za osobu ve VTOS, musel by příslušný předseda senátu trestního soudu nařídit výkon konkrétního nepodmíněného trestu odnětí svobody na podkladě pravomocného a vykonatelného rozhodnutí soudu a žalobce by musel být přijat do VTOS. S odkazy na konkrétní ustanovení zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o VTOS“) žalobce v této souvislosti přestřel své přesvědčení, že jej za osobu ve výkonu trestu považovat nelze, neboť do VTOS vůbec nebyl přijat. Neexistuje potvrzení ve smyslu § 37 odst. 6 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, které by prokazovalo, že odsouzený M. P. nastoupil do VTOS v konkrétní den, hodinu a do konkrétní věznice. Dle žalobce neexistuje ani pravomocný odsuzující rozsudek, který by mu coby obžalovanému ukládal VTOS podle zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále jen „trestní zákoník“) či zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona (dále jen „trestní zákon“). Policisté tak při namítaném zásahu nezákonně přisoudili žalobci postavení odsouzeného a zcela ignorovali jeho námitky, které vznesl v průběhu zásahu, že není osobou ve VTOS za spáchání úmyslného trestného činu, ani osobou obviněnou z takového trestného činu, ani osobou, které bylo sděleno podezření z jeho spáchání.
8. Za další důvod nezákonnosti předmětného zásahu žalobce označil to, že si policisté zaznamenali, že se žalobce narodil v roce XXX v České republice. Policisté tak jednoznačně fabulovali otázku totožnosti žalobce, ačkoli věděli, že se narodil v XXX.
9. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ve vyjádření k žalobě označil žalobcem napadený postup příslušníků policie za řádné plnění úkolů Policie ČR vymezených v § 2 zákona o policii. Předně poukázal na skutečnost, že sám žalobce v žalobě přiznal, že k namítanému zásahu příslušníků policie došlo ve Věznici Valdice, kde žalobce vykonával nepodmíněný osmnáctiletý trest vězení, ke kterému byl pravomocně odsouzen rozsudky Krajského soudu v Hradci Králové a Vrchního soudu v Praze. Použití pout při jeho eskortování mělo právní základ v § 54 písm. e) zákona o policii, přičemž pro použití pout nemusí být dáno reálné ohrožení hodnot uvedených v tomto ustanovení, ale postačí důvodná obava z možnosti jejich ohrožení. Důvodná obava může v obecné rovině plynout

z okolností, které se týkají osoby omezované na svobodě. Vzhledem k velmi brutální povaze trestné činnosti žalobce ve spojení s jím projevenou neochotou s policisty spolupracovat bylo použití pout v dané situaci zcela adekvátní a v souladu se zásadou přiměřenosti.

10. Není pochyb o tom, že policisté eskortovali správného odsouzeného, protože žalobce sám svou identitu v žalobě potvrdil. Za vykonstruované a absurdní žalovaný označil tvrzení žalobce, že nebyl osobou ve VTOS za spáchání úmyslného trestného činu.
11. Součástí použití donucovacích prostředků je mimo jiné i to, že jsou pro donucovanou osobu nepříjemné. Ačkoli žalobce tvrdí, že mu cesta z Valdic do Jičína působila fyzické i psychické utrpení, evidentně tuto cestu přežil bez zásadních následků a žádné skutečnosti nenásvědčují tomu, že by v jejím průběhu došlo ke svévoli či zneužití pravomoci Policie ČR.
12. Žalovaný spolu s vyjádřením k žalobě zaslal soudu kopii rozhodnutí o eskortě ze dne 17. 2. 2021 č. j. PPR-6013-6/ČJ-2021-990320 (dále též jen „rozhodnutí o eskortě“). Z něj vyplývá, že důvodem eskortování žalobce bylo provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii. Jako důvod k využití oprávnění podle § 54 zákona o policii (použití pout) je v rozhodnutí o eskortě uvedena důvodná obava, že se žalobce pokusí o útěk. V rozhodnutí o eskortě jsou uvedena jména eskortujících policistů, rozhodnutí je podepsáno plk. Mgr. Bc. M. A., MBA, jenž toto rozhodnutí vydal, a je na něm též otisk razítka Policie ČR. V záznamu o průběhu eskorty, jenž je součástí rozhodnutí o eskortě, je uveden čas započetí 10:20, čas ukončení 12:35. Dále žalovaný soudu předložil úřední záznam ze dne 17. 2. 2021 č.j. PPR-6013-8/ČJ-2021-990320 o provedení identifikačních úkonů se žalobcem ztotožněným jako „M.P., nar. XXX, t.č. výkon trestu Věznice Valdice, okr. Jičín“. V úředním záznamu je mj. uvedeno, že žalobce při identifikačních úkonech sdělil policistům, že *„je ve Valdicích vězněn neoprávněně, bez pravomocného rozsudku a tedy z tohoto důvodu s provedením úkonů vnitřně nesouhlasí.“*
13. V replce ze dne 8. 5. 2022 žalobce uvedl, že zákon o VTOS v § 78 odst. 2 písm. f) počítá s tím, že se ve vězeňském zařízení nachází i osoba, která je ve věznici držena nezákonně. Argument žalovaného, že k zásahu došlo ve vězeňském zařízení ve Valdicích, na žalobcově tvrzení o tom, že v době provedení zásahu nebyl osobou ve VTOS, nic nemění. Poukázal na to, že „trest vězení“, o němž hovoří žalovaný ve vyjádření k žalobě, neexistuje, a proto k němu žalobce nemohl být odsouzen. Žalovaný nepředložil žádný relevantní právní dokument, který by prokazoval, že žalobce někdy ve svém životě vykonával nepodmíněný trest odnětí svobody v procesním postavení odsouzeného. Pohádkové úvahy žalovaného o existenci rozsudků, kterými byl žalobce pravomocně odsouzen, jsou lživé a právně irelevantní. Tvrzení žalovaného o tom, že byl žalobce v den nezákonného zásahu schopen utíkat, je absurdní, neboť žalobce je schopen ujít v jednom kuse pouze dvacet kroků. Žalobce dále upozornil na to, že na listinách předložených žalovaným nejsou uvedeny důležité informace, jako např. kdo byl osobou odpovědnou za převzetí žalobce, že byl žalobce v procesním postavení odsouzeného, nebo kdo byl policistou oprávněným k rozhodnutí o provedení eskorty. Žalovaným předložený úřední záznam o provedení identifikačních úkonů pak neobsahuje podpis úřední osoby, která jej vypracovala, ani otisk úředního razítka.
14. Dne 22. 6. 2022 zaslal Krajský soud v Hradci Králové Městskému soudu v Praze kopii rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. 10. 2003 č. j. 2 T 3/2003-545, který nabyl právní moci dne 20. 1. 2004, a dále usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 1. 2004 sp. zn. 7 To 156/03, z nichž plyne, že žalobce byl shledán vinným spácháním trestného činu ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 trestního zákona a pokusu trestného činu vraždy podle

§ 219 odst. 1, 2 písm. b) trestního zákona, za což byl odsouzen k výjimečnému úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmnácti roků a pro výkon tohoto trestu byl zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou.

15. Pro úplnost soud konstatuje, že výzvou ze dne 28. 6. 2021 č.j. 15 A 38/2021-30 vyzval Vězeňskou službu, Věznici Valdice k vyjádření k průběhu žalobcem tvrzeného zásahu. Podáním ze dne 30. 6. 2021 ředitel Věznice Valdice soudu sdělil, že dne 12. 2. 2021 mu byla doručena žádost o umožnění provedení identifikačních úkonů u odsouzeného M. P., nar. XXX, státní příslušnost XXX, toho času ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Valdice, a to od Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR. Podle vyjádření ředitele Věznice Valdice příslušníci Policie ČR vyzvedli odsouzeného M. P. ve Věznici Valdice v 10:25 hodin a po uskutečnění eskorty jej navrátili do Věznice Valdice ve 12:35 hodin.
16. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 28. 7. 2022 č. j. 15 A 38/2021 – 109 žalobu jako nedůvodnou zamítl. Konstatoval, že policisté, kteří eskortování žalobce realizovali, jeho identitu zjistili dostatečně, a nemohlo tak dojít k žádné mýlce nebo záměně. To, že žalobce byl v té době osobou vykonávající trest odnětí svobody za úmyslný trestný čin, je zcela zřejmé z pravomocných odsuzujících rozhodnutí trestních soudů. Otázkou zákonnosti žalobcova odsouzení se správní soud zabývat nemůže. Není zřejmé, čeho se žalobce snaží docílit tvrzením, že si policisté nesprávně zaznamenali, že se narodil v České republice, zatímco se narodil v XXX. Na posouzení zákonnosti namítaného zásahu tato skutečnost nemůže mít žádný vliv. Soud se dále zabýval tím, zda spoutání žalobce a jeho převezení z Věznice Valdice na policejní stanici v Jičíně, navzdory jím deklarovanému fyzickému a psychickému utrpení a dýchacím obtížím, splňuje podmínky nezákonného zásahu. Dospěl přitom k závěru, že tomu tak není, neboť žalobce byl osobou, na kterou dopadá možnost použití pout dle § 54 písm. e) zákona o policii, neboť v den zásahu byl osobou převzatou policistou k provedení procesních úkonů z výkonu trestu odnětí svobody. Použití pout bylo dle názoru soudu odůvodněné a přiměřené, a to s ohledem na situaci, kdy žalobce nesouhlasil s provedením eskorty, protože bylo možné se obávat, že se bude snažit identifikačním úkonům uniknout. Je přitom nerozhodné, zda byl žalobce schopen „útěku“ v pravém slova smyslu, protože uniknout eskortě bez nasazených pout lze i jinak než během, např. lstí, nebo s využitím pomoci třetí osoby. Možnost pokusu žalobce o útěk tedy nebylo možné zcela vyloučit. Policisté mohli vzít v potaz také brutální charakter žalobcovy trestné činnosti. Pouta navíc policisté žalobci sejmuli, jakmile se možnost jeho útěku snížila. S přihlédnutím k okolnostem věci nebyla zásada přiměřenosti porušena ani ohledně způsobu převozu žalobce na policejní stanici. Z ničeho nevyplývá, že by bylo žalobci v průběhu realizace eskorty jakkoli fyzicky ublíženo nebo že by byl dokonce zraněn. To, že byl přibližně na dvě hodiny odvezen z Věznice Valdice, musel ujít několik desítek metrů k autu a od něj a byla mu nasazena pouta, dle názoru soudu nemohlo žalobci způsobit jakoukoliv psychickou újmu. Soud vzhledem k výše uvedenému uzavřel, že eskortování žalobce způsobem popsaným v žalobě nezákonný zásah nepředstavuje.
17. Na základě žalobcem podané kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 2. 8. 2023 č. j. 1 As 190/2022 – 73 (dále též jen „zrušovací rozsudek NSS“) zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. 7. 2022 č. j. 15 A 38/2021 – 109 a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud ve zrušovacím rozsudku vyslovil souhlas se závěry městského soudu, jak byly formulovány v bodech 23 až 27 jeho rozsudku. Výslovně uvedl, že nehodlá blíže rozebírat žalobcovu poněkud fantaskní polemiku o tom, že v den

tvrzeného nezákonného zásahu nebyl osobou vykonávající trest odnětí svobody a s tím spojené dílčí argumenty. Není důvod pochybovat o tom, že žalobce byl podle pravomocných rozhodnutí trestních soudů (rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové z 22. 10. 2003, č. j. 2 T 3/2003 – 545 a usnesení Vrchního soudu v Praze z 20. 1. 2004, sp. zn. 7 To 156/03) shledán vinným ze spáchání závažných úmyslných trestných činů, za což byl odsouzen k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání osmnácti let ve věznici se zvýšenou ostrahou. Žalobce nenabídl žádné smysluplné vysvětlení, proč tedy, pokud nebyl osobou ve VTOS, v daný den trávil svůj čas ve Věznici Valdice. V tomto kontextu byla jeho identifikace provedená zasahujícími policisty zcela dostatečná. V dané souvislosti je pro věc zcela irrelevantní žalobcova argumentace, že se nenarodil v České republice, nýbrž v XXX.

18. Nejvyšší správní soud označil v posuzované věci za klíčový § 54 písm. e) zákona o policii, dle kterého *policista je oprávněn použít pouta a prostředek k zamezení prostorové orientace také ke spoutání osoby [...] převzaté policistou k provedení procesních úkonů z vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranného léčení nebo ochranné výchovy*. O toto ustanovení opřel svou argumentaci týkající se použití pout, a to v jeho širším kontextu, žalovaný ve vyjádření k žalobě a jako rozhodný faktor a východisko pro další úvahy je využil i městský soud. Nejvyšší správní soud však konstatoval, že takový závěr městského soudu není správný. Sice není důvodu pochybovat o tom, že žalobce byl v rozhodný den osobou ve VTOS, avšak pro použití pout příslušníky policie dle daného ustanovení je třeba splnit i další podmínky. Zásadní zde tak je, že dotčená osoba musí být policistou převzata „*k provedení procesních úkonů*“. Žádné „procesní úkony“ však Nejvyšší správní soud neshledává. Za procesní úkon totiž nelze považovat důvod, pro který byl žalobce z věznice „převzat“ a který spočívá v „*získávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace*“ dle § 65 zákona o policii.
19. Podle § 65 odst. 1 písm. b) zákona o policii *policie může při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u [...] osoby ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu [...] snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení*. Již v rozsudku z 19. 4. 2018, č. j. 3 As 335/2017 - 33 přitom Nejvyšší správní soud v bodě 8 konstatoval, že „*je nutno striktně odlišit úkony policejních orgánů podle § 65 zákona o policii a podle § 114 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu. Policejní orgány při provádění identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii plní úkoly v oblasti veřejné správy spočívající v tom, že vytvářejí a spravují databázi údajů využitelných při pátrání po trestné činnosti a jejím potírání. Nejedná se tedy o obstarávání důkazů pro objasnění trestní věci, v níž je předvolaná osoba obviněna. Identifikační úkony tudíž jako takové nevedou k naplnění účelu trestního řízení vedeného proti předvolané osobě. Žalovaná tak v daném případě nevystupuje v pozici orgánu činného v trestním řízení, ale v pozici správního orgánu (k dané problematice viz např. usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. I. ÚS 2661/13 či rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2015, č. j. 9 As 168/2015 - 43 a ze dne 13. 12. 2017, č. j. 1 As 13/2017 - 93).*“
20. Z uvedeného tedy plyne, že policie v dané věci nevystupovala jako orgán činný v trestním řízení a v tomto smyslu ani nevystupovala v jakémkoli trestním řízení (na okraj Nejvyšší správní soud uvedl, že i přes jednání v pozici správního orgánu není zřejmé, že by v dotčené věci šlo o jakékoli správní řízení), v němž by policie prováděla „procesní úkony“.

21. Tomu, že pro postup dle § 54 písm. e) zákona o policii bylo třeba, aby převzetí osoby bylo vykonáno skutečně „*k provedení procesních úkonů*“, tedy ve vazbě na konkrétní (trestní) řízení, dle Nejvyššího správního soudu nasvědčuje i novelizace zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád (dále jen „trestní řád“) a dalších zákonů, provedená zákonem č. 459/2011 Sb., která s účinností od 1. 1. 2012 změnila § 54 písm. d) a e) zákona o policii a přidala možnost nasadit pouta i osobám dodávaným do výkonu zabezpečovací detence, ochranného léčení nebo ochranné výchovy a dále osobám převzatým k provedení procesních úkonů ze zabezpečovací detence a z ochranné výchovy. Důvodová zpráva k zákonu č. 459/2011 Sb. v tomto směru uváděla, že „[v]zhledem k navrženým změnám § 83c a 354 trestního řádu, na jejichž základě zajišťuje dodání nebezpečné osoby do výkonu zabezpečovací detence Policie ČR (obdobně jako je tomu u dodání odsouzeného do výkonu trestu odnětí svobody – § 321 trestního řádu), je zapotřebí zakotvit oprávnění policisty užít i v tomto případě nezbytné prostředky k realizaci dodání osoby do výkonu zabezpečovací detence, tj. zejména užít v případě potřeby pouta nebo umístit nebezpečnou osobu do policejní cely. Obdobná oprávnění se přiznávají policistovi také vůči osobám, jimž bylo uloženo ochranné léčení nebo ochranná výchova.“ Témuž pak nasvědčuje i § 42a zákona o VTOS (nadepsaný v zákoně jako „*předávání odsouzených*“), na který žalobce adresně odkázal sice až v kasační stížnosti, který však implicitně souvisí již s jeho argumentací žalobní. Dle věty první § 42a odst. 1 zákona o VTOS *odsouzený se předá policejnímu orgánu mimo věznici na dobu nezbytně nutnou k provedení úkonu probíhajícího řízení na základě písemné žádosti obsahující odůvodnění takového postupu*. Toto ustanovení bylo do zákona vloženo s účinností od 1. 1. 2014 novelizací provedenou zákonem č. 276/2013 Sb. Dle důvodové zprávy k tomuto zákonu „[n]avržené nové ustanovení odstraňuje nedostatek stávající právní úpravy, která problematiku předávání odsouzených policejním orgánům k provádění úkonů mimo věznici neupravuje. Do současné doby odsouzené za účelem provedení policejních úkonů eskortovali příslušníci Vězeňské služby ČR. Cílem je současně minimalizovat počty eskort odsouzených a snížit s tím spojené náklady Vězeňské služby ČR. V textu odstavce 1 se promítá zcela samostatně a nezávisle postavení Generální inspekce bezpečnostních sborů, která má vlastní organizační strukturu (blíže v zákoně č. 341/2011 Sb.).“ Z uvedeného plyne, že řeší právě problematiku předávání odsouzených policejním orgánům, přičemž se tak činí „*na dobu nezbytně nutnou k provedení úkonu probíhajícího řízení*“.
22. Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že názor městského soudu, podle něhož možnost poutání žalobce a jeho eskortování z věznice vyplývá z § 54 písm. e) zákona o policii, je chybný. V posuzované situaci neměla policie pro své jednání zmocnění vyplývající z § 54 písm. e) zákona o policii. Proto dle Nejvyššího správního soudu není namístě hodnotit ani závěr městského soudu, že samotné poutání žalobce a (způsob) jeho dopravení na policejní stanici a zpět odpovídalo principu proporcionality a podmínkám použití donucovacích prostředků dle zákona o policii. Tato úvaha totiž musí následovat až po zjištění, zda policie měla pro své jednání zákonné zmocnění.
23. Pokud se klíčový závěr městského soudu opírá o věcně nesprávnou úvahu, je ve zbytku třeba jeho rozsudek považovat za nepřezkoumatelný, neboť neodpovídá na žalobcovu argumentaci, že vůbec nebyly dány podmínky pro použití pout a převezení žalobce mimo věznici na policejní stanici. Pakliže totiž v dalším řízení městský soud setrvá na závěru o zákonnosti zásahu žalovaného (resp. policie), bude se muset zabývat otázkou, kterou nechal do značné míry stranou a která tvořila podstatnou část argumentace žalovaného a předložených písemností policie, a sice zda zmocnění policie k danému jednání nevyplývalo eventuálně z § 65 zákona o policii. Přitom podle § 65 odst. 2 zákona o policii

nelze-li úkon podle odstavce 1 pro odpor osoby provést, je policista po předchozí marné výzvě oprávněn tento odpor překonat. Způsob překonání odporu musí být přiměřený intenzitě odporu. Překonat odpor osoby nelze, jde-li o odběr krve nebo jiný obdobný úkon spojený se zásahem do tělesné integrity. Překonání odporu dotčené osoby je až subsidiární vůči výzvě. Zároveň je dán další aspekt subsidiarity vyplývající z věty první § 65 odst. 3 zákona o policii, a to sice, *nelze-li úkon podle odstavce 1 provést na místě, je policista oprávněn osobu předvést k jeho provedení.* Primární tak vůči předvedení (i zde se bude muset městský soud vypořádat s otázkou aplikovatelnosti tohoto institutu) má být provedení úkonu „na místě“. Není též možné pustit ze zřetele, za jakých podmínek je aplikovatelná věta druhá § 65 odst. 3 zákona o policii (a jaký význam v této souvislosti má), a to sice, že *po provedení úkonu policista osobu propustí.* Jen stěží si totiž lze představit, že toto ustanovení míří na osoby, které policista převezme z VTOS nebo z jiného zařízení, v němž je omezena jejich osobní svoboda. Tyto úvahy musí být součástí rozsudku městského soudu, přičemž Nejvyšší správní soud nikterak nepředjímá závěry, k nimž městský soud dospěje.

24. Nejvyšší správní soud ve zrušovacím rozsudku dále uvedl, že v následujícím řízení městský soud bude muset ještě jednou zvážit další aspekt věci, konkrétně to, kdo má být žalovaným. Ve výroku I. usnesení z 13. 10. 2021, č. j. 15 A 38/2021 – 41, na jehož základě pak žalobce upravil svou žalobu, dospěl městský soud k závěru, že žalovaným má být Ministerstvo vnitra. Učinil tak na základě úvahy, že policie v daném případě nevystupovala jako správní orgán, nýbrž jako ozbrojený bezpečnostní sbor, což vede k závěru, že žalovaným je právě Ministerstvo vnitra (viz § 83 s.ř.s.). Nejvyšší správní soud ovšem připomenul, že policejní orgány při provádění identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii plní úkoly v oblasti veřejné správy, a nevystupují tedy v pozici orgánu činného v trestním řízení, ale v pozici správního orgánu. Pokud však policie „předvedením“ konkrétní osoby vytváří předpoklady pro výkon své správní činnosti, je třeba se v dalším řízení opět detailně zabývat tím, jaké má být označení žalovaného.
25. Nejvyšší správní soud shrnul, že povinností městského soudu v dalším řízení bude přezkoumatelně se vypořádat s tím, zda vůbec existovalo zmocnění pro rozebírané jednání policie. Až po zodpovězení této otázky bude třeba se zabývat zákonností jednání policie v užším smyslu, tedy jestli byl při jednání se žalobcem dodržen princip přiměřenosti a zda bylo do jeho práv zasaženo v souladu se zákonem. Tomu ovšem musí předcházet opětovná úvaha, kdo má být v této věci považován za žalovaného.
26. V doplňujícím vyjádření ze dne 13. 11. 2023 žalovaný v reakci na zrušovací rozsudek NSS k věci samé uvedl, že žalobce byl ke strpění identifikačních úkonů ze strany Policie České republiky vyzván opakovaně, přičemž tyto výzvy byly slovy zákona vždy „marné“. Postoj žalobce dokumentuje i jím vlastnoručně sepsané prohlášení ze dne 19. 1. 2021, ve kterém výslovně uvádí, že po něm orgány Policie České republiky požadují provedení identifikačních úkonů, protože však není osobou spadající pod § 65 odst. 1 písm. a) nebo b) zákona o policii, nemůže s provedením těchto úkonů souhlasit. Pro úplnost žalovaný dodal, že podle čl. 3 odst. 4 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 250/2013, o identifikačních úkonech, ve znění pozdějších změn a doplňků, musí být při postupu podle § 65 odst. 2 zákona o policii „zájmová osoba“ před provedením identifikačních úkonů výslovně poučena o své povinnosti strpět provedení identifikačních úkonů a seznámena s následky nevyhovění pokynů Policie České republiky.
27. Identifikační úkony ve smyslu § 65 zákona o policii, tedy sejmutí daktyloskopických otisků, zjištění tělesných znaků, provedení měření těla, pořízení obrazového záznamu a odebrání

biologických vzorků a jejich zanesení do policejního informačního systému FODAGEN, ve vztahu k žalobci provedl dne 17. 2. 2021 kriminalistický technik oddělení kriminalistické techniky Územního odboru Jičín Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje. Při tomto postupu byly využity speciální technické prostředky a vybavení, jimiž Věznice Valdice nedisponuje. Provedení identifikačních úkonů na místě by vyžadovalo jejich přepravu do prostor věznice, což je vzhledem k jejich množství, velikosti i hygienickým nárokům obtížné. Navíc provedení identifikačních úkonů s využitím policejních „cizích“ záznamových zařízení a nosičů dat není z hlediska Vězeňské služby České republiky přípustné. Nezanedbatelný je rovněž fakt, že provedení identifikačních úkonů přímo v prostorách Územního odboru Jičín umožnilo zachování akceschopnosti a dosažitelnosti pracovníků oddělení kriminalistické techniky pro plnění dalších služebních úkolů.

28. Podle věty druhé § 65 odst. 3 zákona o policii po provedení úkonu policista osobu propustí. Žalovaný má za to, že v případě osob uvedených v § 65 odst. 1 písm. b) zákona o policii, tedy osob ve výkonu trestu odnětí svobody, nelze tento zákonný požadavek vykládat tak, že tyto osoby policie propustí na svobodu, nýbrž že je při nejbližší možné příležitosti propustí ze své dispozice a předá je Vězeňské službě České republiky, jejímž úkolem je střežení odsouzených a dozor nad nimi. Takto bylo postupováno i v případě žalobce, jenž byl téhož dne cca ve 12:30 hodin Policií České republiky předán zpět příslušníkům Vězeňské služby České republiky.
29. Výzvou ze dne 14. 11. 2023 č. j. 15 A 38/2021 – 149 soud vyzval žalovaného, aby ve lhůtě dvou týdnů od doručení výzvy soudu písemně sdělil, jaké (jiné) zákonné ustanovení opravňovalo příslušníky policie ke spoutání žalobce a provedení jeho eskorty z Věznice Valdice dne 17. 2. 2021 za účelem získání osobních úkonů pro účely budoucí identifikace, jestliže § 54 písm. e) zákona o policii tímto ustanovením být nemůže. Za účelem opětovného posouzení otázky, kdo má být v dané věci žalovaným, soud žalovaného vyzval, aby v téže lhůtě soudu sdělil, co bylo konkrétním úkolem policistů, kteří dne 17. 2. 2021 eskortovali žalobce z Věznice Valdice a zpět, zejména zda se tito policisté bezprostředně podíleli na provádění identifikačních úkonů se žalobcem podle § 65 zákona o policii, zda byli při plnění svých úkolů ozbrojeni, a zda tito policisté dle názoru žalovaného vystupovali vůči žalobci z pozice správního orgánu, nebo jako příslušníci ozbrojeného bezpečnostního sboru. Soud zároveň vyzval žalovaného k novému vyjádření, zda souhlasí s rozhodnutím soudu o věci samé bez jednání ve smyslu § 51 odst. 1 s.ř.s.
30. Žalobce na tuto výzvu soudu reagoval vyjádřením ze dne 27. 11. 2023, v němž uvedl, že o provedení identifikačních úkonů požádal a předvedení žalobce na pracoviště Územního odboru Jičín Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje realizoval Odbor obecné kriminality Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky. Policisté z OOK ÚSKPV PPČR se na samotném získávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace v prostorách ÚO Jičín bezprostředně nepodíleli, pouze v souladu s čl. 6 odst. 12 písm. c) pokynu policejního prezidenta č. 275/2016 o identifikačních úkonech byl vždy některý z nich přítomen „*při provádění identifikačních úkonů za účelem předejití např. napadení specialisty nebo ochrany majetku*“. Při plnění těchto úkolů byli ozbrojeni služebními zbraněmi.
31. Žalovaný podotkl, že je mu známa judikatura správních soudů ohledně provádění identifikačních údajů, zejména usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. I. ÚS 2661/13, rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2015, č. j. 9 As 168/2015–43, ze dne 13. 12. 2017, č. j. 1 As 13/2017–93, ze dne 19. 4. 2018, č. j. 3 As 335/2017–33, ze dne

22. 1. 2020, č. j. 7 As 389/2019–13 a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2020, č. j. Nad 22/2020–35, ze kterých vyplývá, že Policie ČR při provádění identifikačních úkonů plní úkoly v oblasti veřejné správy, a vystupuje proto v pozici správního orgánu. Nelze si však nevšimnout, že zmíněná rozhodnutí se podrobně věnují zejména otázce, zda a proč Policie ČR při provádění identifikačních úkonů nevystupuje v pozici orgánu činného v trestním řízení (což by vylučovalo přezkum jejího postupu ve správním soudnictví) a navíc se týkají zásahů v podobě samotného provedení identifikačních úkonů. V případě žalobce byl skutkový děj poněkud složitější, neboť došlo k jeho předvedení (eskortě), překonání jeho nesouhlasu a použití donucovacího prostředku „pouta“, což je postup typický spíše pro bezpečnostní sbor než správní orgán. Posouzení pasivní legitimace je proto nelehkou otázkou a Ministerstvo vnitra považuje za logický původní postup Městského soudu v Praze, který žalovaný zásah rozdělil na dvě části, přičemž při realizaci první z nich Policie ČR vystupovala jako ozbrojený bezpečnostní sbor, zatímco při druhé jako správní orgán (s čímž vyjádřil souhlas i žalobce).

32. K otázce, jaké zákonné ustanovení opravňovalo příslušníky Policie ČR k předvedení a spoutání žalobce za účelem provedení identifikačních úkonů, jestliže jím není § 54 písm. e) zákona o policii, žalovaný uvedl, že považuje za překvapivě zužující závěr Nejvyššího správního soudu, že v dané věci nelze zákonné zmocnění vyvozovat z § 54 písm. e) zákona o policii, neboť identifikační úkony podle § 65 zákona o policii mají povahu „úkonů“ a nikoliv „procesních úkonů“. Dle názoru žalovaného je třeba § 54 písm. e) zákona o policii interpretovat širěji. Žalobce v den zásahu nebyl osobou obviněnou, ale osobou pravomocně odsouzenou a vykonávající trest odnětí svobody. Žádné trestní ani správní řízení týkající se jeho osoby nebylo aktuálně vedeno, riziko jeho útěku, popř. ohrožení bezpečnosti zúčastněných policistů však bylo úplně stejné. Žalobce byl bez ohledu na právní povahu identifikačních úkonů osobou pravomocně odsouzenou za zvláště závažné, úmyslné a násilné kriminální jednání, vykonávající nepodmíněný trest odnětí svobody v délce 18 let. Termín „procesní úkon“ by proto bylo vhodné vykládat extenzivně, s přihlédnutím k tomu, že např. i stěžejní procesní předpis v oblasti správního práva, tj. správní řád, neupravuje zdaleka jen úkony ve formálním řízení, ale dopadá i na další procedury, postupy, a tedy v širším slova smyslu „procesy“ veřejné správy.
33. Žalovaný se nicméně nehodlá názoru Nejvyššího správního soudu vzpěčovat, a - jak Nejvyšší správní soud naznačil v bodu 33 zrušovacího rozsudku - zákonné zmocnění k postupu Policie ČR při nemožnosti využít § 54 písm. e) zákona o policii dovozuje přímo z ustanovení § 65 téhož zákona. Z něj plyne, že nelze-li identifikační úkony provést na místě, je Policie ČR oprávněna příslušnou osobu předvést. Klade-li zmíněná osoba odpor, jsou policisté po předchozí marné výzvě oprávněni její odpor přiměřeným způsobem překonat. Po provedení identifikačních úkonů policisté osobu propustí. Všechny tyto podmínky byly v případě posuzovaného zásahu splněny. Identifikační úkony byly provedeny na Oddělení kriminalistické techniky ÚO Jičín KŘP Královéhradeckého kraje, a to v souladu s čl. 6 odst. 11 závazného pokynu policejního prezidenta č. 275/2016, o identifikačních úkonech (*„identifikační úkony jsou prováděny přednostně na příslušném pracovišti kriminalistické techniky, pokud tomu nebrání závažné okolnosti“*). Při jejich realizaci byly využity speciální technické prostředky a vybavení, kterými Věznice Valdice nedisponuje a jejichž přeprava by vzhledem k jejich množství, velikosti i hygienickým nárokům byla obtížná. Navíc je součástí identifikačních úkonů využití policejních, tedy z hlediska Vězeňské služby ČR „cizích“ záznamových zařízení a nosičů dat. Nezanedbatelný je také fakt, že provedení identifikačních úkonů přímo v prostorách ÚO Jičín umožnilo zachování akceschopnosti a

dosažitelnosti pracovníků Oddělení kriminalistické techniky pro plnění dalších služebních úkolů. Co se týká předchozí výzvy a odporu žalobce k jejímu splnění, žalobce byl policejními orgány ke strpění identifikačních úkonů vyzýván opakovaně, s čímž opakovaně vyjadřoval nesouhlas. Jak sám uvedl v žalobě, policistům oznámil, že na „plánované konání nemají právo“ a on nemá zájem se ho zúčastnit. Jeho postoj dokumentuje i vlastnoručně sepsané prohlášení ze dne 19. 1. 2021, ve kterém výslovně uvádí, že nemůže s provedením těchto úkonů souhlasit. Podle čl. 6 odst. 4 pokynu policejního prezidenta č. 275/2016, o identifikačních úkonech musí být při postupu podle § 65 odst. 2 zákona o policii „zájmová osoba“ před provedením identifikačních úkonů výslovně poučena o své povinnosti strpět provedení identifikačních úkonů a seznámena s následky nevyhovění pokynů Policie ČR. Žalovaný v této souvislosti poznamenal, že v předchozím vyjádření uvedl zastaralý odkaz na čl. 3 odst. 4 pokynu policejního prezidenta č. 250/2013, o identifikačních úkonech, který byl nahrazen obsahově identickým čl. 6 odst. 4 pokynu policejního prezidenta č. 275/2016, o identifikačních úkonech.

34. Vzhledem k postoji žalobce, jeho postavení osoby ve výkonu trestu odnětí svobody i s ohledem na brutální povahu jeho kriminální činnosti má žalovaný za to, že k předvedení žalobce včetně použití donucovacího prostředku (pouta) došlo v souladu se zásadou přiměřenosti dle § 11 a též v souladu s požadavky uvedenými v § 65 odst. 2 a 3 zákona o policii. Pokud jde o požadavek, aby byla osoba po provedení identifikačních úkonů propuštěna, žalovaný zopakoval, že u osob ve VTOS za spáchání úmyslného trestného činu je nutné dle zákona vykládat v tom smyslu, že Policie ČR je při nejbližší možné příležitosti „propustí“ ze své dispozice a předá je Vězeňské službě ČR, jejímž úkolem je střežení odsouzených a dozor nad nimi.
35. V závěru svého vyjádření žalovaný sdělil, že nadále souhlasí s tím, aby soud o věci samé rozhodl bez jednání.
36. Soud zaslal žalobci na vědomí vyjádření žalovaného ze dne 13. 11. 2023 a ze dne 27. 11. 2023 a rovněž jej vyzval k novému vyjádření, zda souhlasí s rozhodnutím soudu o věci samé bez jednání ve smyslu § 51 odst. 1 s.ř.s. Žalobce elektronickou cestou (e-mail ze dne 8. 1. 2024) soudu sdělil, že souhlasí s tím, aby soud v dané věci rozhodl bez ústního jednání.
37. Při rozhodování ve věci samé soud vycházel zejména z této právní úpravy:
38. Podle čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.
39. Podle článku 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.
40. Podle § 1 zákona o policii Policie České republiky (dále jen „policie“) je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor.
41. Podle § 11 zákona o policii policista a zaměstnanec policie jsou povinni
 - a) dbát, aby žádné osobě v důsledku jejich postupu nevznikla bezdůvodná újma,
 - b) dbát, aby jejich rozhodnutím neprovést úkon nevznikla osobám, jejichž bezpečnost je ohrožena, bezdůvodná újma,
 - c) postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

42. Podle § 51 zákona o policii policista je oprávněn použít při zákroku donucovací prostředek a zbraň, k jejichž používání byl vycvičen.
43. Podle § 53 odst. 1 zákona o policii policista je oprávněn použít donucovací prostředek k ochraně bezpečnosti své osoby, jiné osoby nebo majetku anebo k ochraně veřejného pořádku.
44. Podle § 54 písm. e) zákona o policii je policista oprávněn použít pouta a prostředek k zamezení prostorové orientace také ke spoutání osoby převzaté policistou k provedení procesních úkonů z vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranného léčení nebo ochranné výchovy, je-li důvodná obava, že může být ohrožena bezpečnost osob, majetku nebo ochrana veřejného pořádku anebo že se osoba pokusí o útěk. Policista je oprávněn použít pouta ke vzájemnému připoutání dvou nebo více osob. Prostředek k zamezení prostorové orientace je policista oprávněn použít pouze, nelze-li účelu úkonu dosáhnout jinak.
45. Podle § 65 odst. 1 písm. b) zákona o policii policie může při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u osoby ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení.
46. Podle § 65 odst. 2 zákona o policii nelze-li úkon podle odstavce 1 pro odpor osoby provést, je policista po předchozí marné výzvě oprávněn tento odpor překonat. Způsob překonání odporu musí být přiměřený intenzitě odporu. Překonat odpor osoby nelze, jde-li o odběr krve nebo jiný obdobný úkon spojený se zásahem do tělesné integrity.
47. Podle § 65 odst. 3 zákona o policii nelze-li úkon podle odstavce 1 provést na místě, je policista oprávněn osobu předvést k jeho provedení. Po provedení úkonu policista osobu propustí.
48. Podle § 42a odst. 1 zákona o VTOS odsouzený se předá policejnímu orgánu mimo věznici na dobu nezbytně nutnou k provedení úkonu probíhajícího řízení na základě písemné žádosti obsahující odůvodnění takového postupu. Žádost zašle policejní orgán alespoň 3 dny před provedením takového úkonu řediteli věznice. Žádost musí být schválena ředitelem příslušného útvaru Policie České republiky nebo jím písemně pověřeným příslušníkem Policie České republiky, náčelníkem Vojenské policie, anebo vedoucím příslušníkem Generální inspekce bezpečnostních sborů.
49. Podle § 42a odst. 3 zákona o VTOS v době od předání odsouzeného policejnímu orgánu až do jeho vrácení nebo umístění do jiné věznice zajišťuje ostrahu odsouzeného Policie České republiky.
50. Podle § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky, ve znění pozdějších předpisů, Vězeňská služba střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody a eskortuje tyto osoby do výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence, a to bezprostředně po ukončení výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody.
51. Podle § 82 s.r.s. každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo

zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.

52. Podle § 83 s.ř.s. žalovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah; jde-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru, je žalovaným správní orgán, který takový sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen, a u obecní policie obec.
53. Podle § 87 odst. 1 s.ř.s. soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.
54. Podle § 87 odst. 2 s.ř.s. soud rozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem. Šlo-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, uloží soud tento zákaz nebo příkaz správnímu orgánu nebo obci, která takový sbor řídí nebo které je takový sbor podřízen.
55. Po posouzení věci dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.
56. V souladu s pokynem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v jeho zrušovacím rozsudku se soud před vlastním posouzením důvodnosti žalobní argumentace znovu zabýval otázkou, kdo má být v této věci žalovaným. Soud má i nadále za to, že žalovaným musí být Ministerstvo vnitra. Tentýž závěr již dříve zaujal v usnesení ze dne 13. 10. 2021 č. j. 15 A 38/2021 – 41, jímž žalobce poučil o svém náhledu na osobu žalovaného a vyzval jej k tomu, aby ve stanovené lhůtě upravil označení žalovaného v souladu s nastíněným právním závěrem soudu, nebo aby v téže lhůtě soudu sdělil, že setrvává na svém původním označení žalovaného. Nutno podotknout, že Nejvyšší správní soud ve zrušovacím rozsudku názor městského soudu na osobu žalovaného neoznačil za nesprávný, ač tak bezpochyby mohl učinit, a namísto toho „pouze“ vyzval městský soud k tomu, aby se touto otázkou v dalším řízení znovu zabýval.
57. Soud si je vědom judikatury, podle níž policie při provádění identifikačních úkonů plní úkoly v oblasti veřejné správy, a vystupuje proto v pozici správního orgánu. Ostatně právě proto žalobci druhým výrokem usnesení ze dne 13. 10. 2021 č. j. 15 A 38/2021 – 41 sdělil, že v té části žaloby, v níž se domáhá určení nezákonnosti zásahu spočívajícího v odběru biologických vzorků, sejmutí daktyloskopických otisků, měření jeho těla a pořízení fotografií, soud za žalovaného považuje Policii České republiky, Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje. V odůvodnění zmíněného usnesení k tomu uvedl, že *„(ž)alobou napadený zásah spočívající v provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii pro účely budoucí identifikace žalobce je tedy třeba přičítat policii jako správnímu orgánu, nikoli policii jako bezpečnostnímu sboru.“* Soud je nicméně přesvědčen, že je nutno rozlišovat mezi samotným provedením identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii na straně jedné a jednáním policistů, které je předmětem řízení v této věci, na straně druhé. Jejich jednání totiž spočívalo – stručně řečeno – výhradně ve spoutání žalobce a jeho eskortování z Věznice Valdice na policejní stanici v Jičíně, kde byly u žalobce jinou osobou (kriminalistickým technikem) provedeny identifikační úkony, a poté v eskortování žalobce zpět do věznice. Policisté, kteří žalobce eskortovali, sami žádné identifikační úkony u žalobce neprováděli – jejich úkolem bylo výlučně zajištění převozu žalobce z věznice na místo provedení

identifikačních úkonů a zpět a zároveň zajištění jeho ostrahy. Z povahy věci plyne, že policisté měli jednak zabránit útěku žalobce a také zakročit v případě jakéhokoli nebezpečného jednání z jeho strany, které by mohlo vést k ohrožení života či zdraví ať již jejich, či jiných osob (např. kriminalistického technika), nebo k poškození majetku (vozidla, techniky potřebné k provedení identifikačních úkonů aj.) Za tímto účelem byli policisté ozbrojeni a též vybaveni donucovacími prostředky – pouty, která při eskortování žalobce použili. Podstata jejich činnosti se ani v nejmenším nepodobala výkonu pravomoci správního orgánu, pro který není příznačné užití donucovacích prostředků upravených například v zákoně o policii, ani vybavení úředních osob služebními zbraněmi za účelem plnění jejich úkolů.

58. Jednání policistů namířené vůči žalobci, které je předmětem řízení v této věci, se svým charakterem a způsobem provedení nejvíce blížilo eskortování osob převzatých policistou k provedení procesních úkonů z vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranného léčení nebo ochranné výchovy podle § 54 písm. e) zákona o policii (k tomu, proč se v posuzované věci nejednalo právě o tento případ, viz níže). Není žádných pochybností o tom, že ozbrojení policisté, kteří si převezmou osobu nacházející se ve vazbě a eskortují tuto osobu k soudu k hlavnímu líčení (a poté zpět do vazební věznice), jednají jako příslušníci ozbrojeného bezpečnostního sboru a nikoliv jako správní orgán. Třebaže svou činností vytvářejí předpoklady pro výkon činnosti soudu, nestávají se v důsledku toho soudem. Totéž platí i při předvedení svědka či účastníka před správní orgán realizovaném policií podle § 60 odst. 1 a 2 správního řádu, nebo při předvedení osoby zúčastněné na správě daní před správce daně podle § 100 odst. 2 daňového řádu. Při předvedení, jehož podstatou je rovněž „eskortování“ předváděné fyzické osoby před správní orgán, a to i proti její vůli, policie rovněž jedná jako ozbrojený bezpečnostní sbor a realizací předvedení nevstupuje do pozice správního orgánu, který o předvedení rozhodl.
59. Z výše popsaných důvodů policisté eskortující dne 17. 2. 2021 spoutaného žalobce z Věznice Valdice na policejní stanici v Jičíně a následně zpět do věznice nepozbyli postavení příslušníků ozbrojeného bezpečnostního sboru a nestali se sami správním orgánem, byť se svou činností nepřímou podíleli na jiné činnosti (provedení identifikačních úkonů vůči žalobci), kterou policie vykonává jako správní orgán.
60. Žalobní námitky, v nichž žalobce argumentoval tím, že policisté nezjistili jeho identitu, fabulovali, pokud jde o místo jeho narození, a nevzali v potaz, že jej nelze považovat za osobu odsouzenou k výkonu trestu, soud i nadále považuje za neopodstatněné, a to ze stejných důvodů, k nimž dospěl již v předchozím rozsudku (a které Nejvyšší správní soud ve zrušovacím rozsudku aproboval). Soud k těmto námitkám uvádí, že z pravomocných rozhodnutí trestních soudů (rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22.10.2003 č.j. 2 T 3/2003-545 a usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20.1.2004 sp. zn. 7 To 156/03) jednoznačně vyplývá, že žalobce byl shledán vinným spácháním brutálních trestných činů, za což byl odsouzen k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání osmnácti let ve věznici se zvýšenou ostrahou. To, že žalobce byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za úmyslný trestný čin, tedy není žádnou „pohádkovou úvahou žalovaného“, nýbrž objektivním faktem vyplývajícím z existujících pravomocných rozhodnutí trestních soudů, jejichž soudem vyžádané kopie jsou součástí soudního spisu. Tato rozhodnutí musí být žalobci jakožto odsouzenému v dané věci nepochybně známa.

61. Soud je přesvědčen, že totožnost žalobce při namítaném zásahu byla zjištěna zcela dostatečně. Nedošlo k žádné mýlce ani záměně; eskortován k provedení identifikačních úkonů byl odsouzený M. P., t.č. ve výkonu trestu odnětí svobody, který v den zásahu vykonával ve Věznici Valdice. Z vyjádření ředitele této věznice vyplývá, že odsouzený M. P., nar. XXX, státní příslušník XXX, kterého si dne 17. 2. 2021 vyzvedli příslušníci Policie ČR pro účely provedení identifikačních úkonů, vykonával trest odnětí svobody ve Věznici Valdice. Žalobce je na omylu, pokud se domnívá, že ke každému úkonu, který s ním byl v rámci VTOS činěn, bylo třeba předkládat či snad číst rozhodnutí předsedy senátu trestního soudu o nařízení výkonu trestu odnětí svobody v konkrétní věznici nebo potvrzení o jeho přijetí do Věznice Valdice. O existenci těchto listin soud jednak nemá důvod pochybovat a nadto jejich existence vůbec nesouvisí se zásahem spočívajícím v eskortování žalobce z věznice na policejní stanici. Příslušníci Vězeňské stráže, kteří ve Věznici Valdice předali dne 17. 2. 2021 žalobce příslušníkům Policie ČR na základě žádosti Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR o umožnění provedení identifikačních úkonů u žalobce, zajisté ověřili, že odsouzeným předávaným k eskortě je právě žalobce, tj. osoba, na kterou se příslušná žádost o umožnění provedení identifikačních úkonů vztahuje. Tvzení žalobce, že v průběhu celé „akce“ nikdo nekontroloval jeho totožnost, se tudíž jeví jako krajně nevěrohodné.
62. Měl-li žalobce z jakéhokoliv důvodu za to, že je osobou drženou ve výkonu trestu odnětí svobody nezákonně, mohl a měl využít prostředky obrany, které mu poskytují předpisy upravující vykonávací trestní řízení. Podle § 78 odst. 2 písm. e) zákona o VTOS je při výkonu dozoru státní zástupce oprávněn nařídit, aby byla osoba, která je ve výkonu trestu držena nezákonně, ihned propuštěna. Správnímu soudu nikterak nepřísluší zabývat se otázkou zákonnosti odsouzení žalobce k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Podle § 52 odst. 2 věty první s.r.s. je (správní) soud vázán rozhodnutím soudů o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal, jakož i rozhodnutím soudu o osobním stavu. Jinak řečeno, správní soud není oprávněn zasahovat do pravomoci orgánů činných v trestním řízení, činit namísto nich rozhodnutí související s výkonem trestu či taková rozhodnutí přezkoumávat. Soud pouze *obiter dictum* uvádí, že v průběhu řízení o žalobě nevyšla najevo žádná skutečnost, která by nasvědčovala tomu, že žalobce byl osobou drženou ve výkonu trestu odnětí svobody nezákonně. Žalobce sice vehementně popírá, že by kdy vykonával nepodmíněný trest odnětí svobody v procesním postavení odsouzeného, nepředkládá však žádnou jinou (alespoň minimálně uvěřitelnou) verzi, jež by vysvětlovala, co tedy dne 17. 2. 2021 ve Věznici Valdice pohledával.
63. Není zřejmé, čeho se žalobce snaží docílit tvrzením, že si o něm policisté zaznamenali, že se narodil v České republice, ačkoliv se ve skutečnosti narodil v XXX. Na posouzení zákonnosti namítaného zásahu to nemá zhora žádný vliv a navíc tato skutečnost nevyplývá ani z úředního záznamu o provedení identifikačních úkonů, ani z rozhodnutí o eskortě. Totéž platí o žalobcově reakci na drobnou formulační nepřesnost ve vyjádření žalovaného, že žalobce „*vykonával nepodmíněný osmnáctiletý trest vězení*“. Je nabíledni, že žalovaný tím měl na mysli výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody.
64. Lze shrnout, že žalobce byl v den, kdy došlo k namítanému zásahu, zcela nepochybně osobou vykonávající nepodmíněný trest odnětí svobody ve Věznici Valdice. Při eskortování na policejní stanici v Jičín byl ztotožněn způsobem, který vylučuje možnost záměny s jinou fyzickou osobou, přičemž žádná skutečnost nenásvědčuje tomu, že by s totožností žalobce bylo manipulováno a že by o ní policisté provádějící eskortování žalobce fabulovali.

65. Soud se dále zabýval otázkou, zda policisté, kteří provedli namítaný zásah, měli pro své jednání spočívající ve spoutání žalobce a jeho eskortování z věznice na policejní stanici v Jičíně za účelem provedení identifikačních úkonů a poté zpět do věznice zákonné zmocnění, a dospěl k závěru, že tomu tak nebylo. Jak již bylo uvedeno shora, soud nepochybuje o tom, že žalobce byl ke dni 17. 2. 2021 osobou, která ve Věznici Valdice vykonávala nepodmíněný trest odnětí svobody. Jeho ostrahu ve výkonu trestu zajišťovali příslušníci Vězeňské služby, a nebylo tedy důvodu, aby vůči němu policisté prováděli nějaký *zárok* s použitím donucovacích prostředků ve smyslu § 51 zákona o policii. Žalobce jako osoba nacházející se ve VTOS v den, kdy k namítanému zásahu došlo, nijak neohrožoval bezpečnost policistů, bezpečnost jiné osoby nebo majetku anebo veřejný pořádek. Ze závěrů vyjádřených ve zrušovacím rozsudku NSS, jimiž je soud v dalším řízení vázán, jednoznačně plyne, že žalobce nebyl ani osobou, na kterou by se vztahoval § 54 písm. e) zákona o policii, tj. osobou převzatou policistou (zde policisty) *k provedení procesních úkonů* z výkonu trestu odnětí svobody. V den zásahu totiž žádné řízení, v němž by měly být provedeny procesní úkony za žalobcovy účasti, neprobíhalo. Jak výslovně konstatoval Nejvyšší správní soud, důvod, pro který byl žalobce z věznice „převzat“ a který spočívá v získávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace dle § 65 zákona o policii, za procesní úkon považovat nelze. Dovožovat zmocnění zasahujících policistů ke spoutání žalobce a jeho eskortování z věznice z ustanovení § 54 písm. e) zákona o policii tudíž není možné.
66. Zmocnění k takovému jednání pro zasahující policisty neplyne ani z ustanovení § 65 téhož zákona. Při jeho výkladu je nutno respektovat princip legality výkonu veřejné moci zakotvený v čl. 2 odst. 3 Ústavy a též v článku 2 odst. 2 Listiny, podle něhož lze státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, *a to způsobem, který zákon stanoví*. Ustanovení § 65 odst. 1 písm. b) zákona o policii umožňuje policii (zjednodušeně řečeno) provést identifikační úkony u osoby, která se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu, není v něm však ani zmínka o možnosti užití pout vůči takové osobě či o možnosti jejího eskortování mimo věznici policií za účelem provedení identifikačních úkonů. Nic takového neupravují ani další odstavce téhož zákonného ustanovení. Ustanovení § 65 odst. 1 písm. b) zákona o policii nepochybně umožňuje policii realizovat identifikační úkony u osoby, která se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu, ve věznici, kde daná osoba trest vykonává. Ve věznici je policista (či policisté) oprávněn vyžádat si u příslušníků Vězeňské služby předvedení odsouzeného a provést u něj úkony upravené v § 65 odst. 1 zákona o policii. Pokud by nebylo možné tyto úkony pro odpor odsouzeného provést, je policista po předchozí marné výzvě oprávněn tento odpor překonat, a to s výjimkou odběru krve nebo jiného obdobného úkonu spojeného se zásahem do tělesné integrity (§ 65 odst. 2 zákona o policii). Je samozřejmé, že k provedení identifikačních úkonů ve věznici může policie použít veškerou k tomu potřebnou techniku. Vězeňská služba je povinna policii realizaci tohoto zákonného oprávnění plynoucího z § 65 odst. 1 písm. b) zákona o policii umožnit a poskytnout jí v tomto směru nezbytnou součinnost.
67. Ustanovení § 65 odst. 3 zákona o policii, jež zakotvuje oprávnění policie předvést danou osobu k provedení identifikačních úkonů, nelze-li tyto provést na místě, je v případě osob ve VTOS nerealizovatelné, neboť jejich předvedení policií není z povahy věci vůbec možné. Podstatou institutu předvedení je krátkodobé omezení osobní svobody fyzické osoby v tom smyslu, že je povinna vyhovět výzvě policisty a následovat jej na místo provedení určitého úkonu, jehož realizací je smysl předvedení naplněn a předvedená osoba je poté bez dalšího „propuštěna“. Takové jednání v případě odsouzených osob, jež se nachází ve VTOS,

nepřichází v úvahu – tyto osoby jednak nemohou být po provedení úkonu propuštěny, a zároveň je s ohledem na jejich umístění ve věznici, kde jsou střeženy Vězeňskou službou, policista ani nemůže předvést na místo nacházející se mimo věznici. Brání tomu ostatně i ustanovení § 42a zákona o VTOS, které upravuje podmínky, při jejichž splnění lze odsouzeného předat policejnímu orgánu mimo věznici. Podle § 42a odst. 1 věty první zákona o VTOS se odsouzený předá policejnímu orgánu mimo věznici na dobu nezbytně nutnou *k provedení úkonu probíhajícího řízení* na základě písemné žádosti obsahující odůvodnění takového postupu. Jak již bylo soudem konstatováno shora, v den zásahu vůči žalobci žádné řízení, v němž by měly být provedeny (procesní) úkony za žalobcovy účasti, neprobíhalo.

68. Pro posouzení otázky existence zmocnění zasahujících policistů k eskortování žalobce z věznice za účelem provedení identifikačních úkonů podle § 65 odst. 1 zákona o policii je tedy zásadní i skutečnost, že ani zákon o VTOS neumožňuje předání žalobce policejnímu orgánu mimo věznici za tímto účelem.
69. Soud *obiter dictum* uvádí, že v těch případech, kdy provedení identifikačních úkonů u osoby, která se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu, není možné realizovat ve věznici, kde daná osoba trest vykonává, má policie možnost požádat Vězeňskou službu, která podle § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky střeží, předvádí a *eskortuje osoby* ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a *ve výkonu trestu odnětí svobody*, o eskortování odsouzeného na příslušné policejní pracoviště, kde lze tyto úkony provést. Této možnosti však policie v projednávané věci nevyužila.
70. Lze uzavřít, že policisté, kteří namítaný zásah realizovali, neměli pro své jednání namířené vůči žalobci zákonné zmocnění. Soud proto v prvním výroku tohoto rozsudku v souladu s 87 odst. 2 s.ř.s. určil, že zásah provedený dne 17. 2. 2021 příslušníky Policie České republiky, jenž spočíval ve spoutání žalobce a jeho eskortování z Věznice Valdice na policejní stanici v Jičíně a zpět, byl nezákonný, aniž by se zabýval otázkou přiměřenosti jednání zasahujících policistů, neboť posouzení této otázky by závěr o nezákonnosti namítaného zásahu nemohlo nijak ovlivnit. Stranou pozornosti soudu zůstaly i námitky uplatněné v doplnění kasační stížnosti, v nichž žalobce poukazoval na nejrůznější nejasnosti a nestandardnosti listin předložených žalovaným dne 2. 11. 2022 Nejvyššímu správnímu soudu (viz body 18, 19 a 35 zrušovacího rozsudku NSS). Tyto námitky se mýlí s klíčovou otázkou existence zákonného zmocnění policie k namítanému jednání (zásahu) a jejich vypořádání by na výsledku řízení rovněž nemohlo nic změnit.
71. Vzhledem ke splnění podmínek uvedených v § 51 odst. 1 s.ř.s. soud o věci samé rozhodl bez nařízení jednání.
72. Ve druhém výroku rozsudku soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci, jenž byl v řízení z procesního hlediska úspěšný a jemuž by tak podle § 60 odst. 1 s.ř.s. náleželo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému, totiž žádné důvodně vynaložené náklady v řízení nevznikly (od placení soudních poplatků byl v plném rozsahu osvobozen jak Městským soudem v Praze, tak i Nejvyšším správním soudem).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem

Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. Nepřípustná je však taková kasační stížnost, na níž dopadají výluky z přípustnosti stanovené v § 104 s. ř. s. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud.

Praha 30. ledna 2024

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu